

# Autonome en gestuurde ontwikkelingen

- Autonome ontwikkelingen
- Gestuurde ontwikkelingen



Hieronder wordt verduidelijkt wat met "autonome en gestuurde ontwikkelingen" bedoeld wordt, als achtergrond bij de delen [Ontwikkelingssscenario's en de link met de referentiesituatie\(s\)](#) en [Referentiesituatie](#), waarin wordt aangegeven hoe met "ontwikkelingen" moet omgaan worden in een milieueffectbeoordeling.

In een MER hoeft niet aangegeven te worden of een ontwikkeling autonoom dan wel gestuurd is.

## Autonome ontwikkelingen

Een **autonome ontwikkeling** is een ontwikkeling of evolutie die **spontaan** plaatsvindt. Het is de ontwikkeling die het studiegebied doormaakt zonder gestuurde beïnvloeding.

Onder autonome ontwikkelingen worden alle evoluties verstaan die zich onttrekken aan de (doelbewuste) invloed van de mens. Ook ontwikkelingen waar menselijke activiteiten aan de basis van liggen, maar die binnen de tijdschaal van het plan of project niet te sturen zijn door menselijk ingrijpen, vallen hier onder (voorbeeld: *klimaatverandering*). Ook bijvoorbeeld een demografische evolutie (*bevolkingstoename*) valt onder de term autonome evolutie. Hoewel in essentie uiteraard een menselijk fenomeen valt dit inderdaad moeilijk te sturen binnen de tijdschaal van een plan of project.

Autonome ontwikkeling houdt dus onder andere de spontane evolutie van biotische en sociaal-maatschappelijke elementen in. Ook de evolutie van abiotische elementen (bv. klimaat) kan deel uitmaken van de autonome ontwikkeling. Deze evoluties worden niet door private initiatieven of door het overheidsbeleid gestuurd, maar verlopen spontaan en zijn daardoor soms moeilijk te voorspellen. Het beleid probeert een aantal van deze ontwikkelingen uiteraard wel bij te sturen, maar aan de basis ervan liggen meer fundamentele (ondermeer maatschappelijke) evoluties. Voorbeelden van autonome ontwikkelingen zijn:

- *toenemende recreatie;*
- *toenemende verkeersdrukte;*
- *dalende grondwatertafel;*
- *toenemend energieverbruik;*
- *klimaatverandering en de er van afgeleide effecten (hitte, overstromingen, zeespiegelstijging, ...);*
- ...

## Gestuurde ontwikkelingen

Een **gestuurde ontwikkeling** is een ontwikkeling of evolutie die plaatsvindt **als gevolg van de uitvoering van plannen en projecten** (door zowel private als publieke initiatiefnemers) en van **door de overheid genomen beleidsbeslissingen**.

Een gestuurde ontwikkeling is de evolutie in de omgevingsfactoren die zich voordoet onder invloed van gericht menselijk ingrijpen, al dan niet in aanwezigheid van het plan of project waarvoor een milieubeoordeling gemaakt wordt.

Gestuurde ontwikkeling heeft betrekking op evoluties die zich voordoen als gevolg van doelbewuste menselijke keuzes. Op relatief korte termijn zijn deze evoluties minstens voor een deel kenbaar, omdat ze volgen uit bestaande of in voorbereiding zijnde private of publieke (beleids)keuzes, plannen en projecten. Voor de langere termijn is de gestuurde ontwikkeling niet voorspelbaar en moet men beroep doen op het vergelijken van de impact van verschillende mogelijke ontwikkelingen door verschillende (aannemelijke) scenario's met elkaar te vergelijken (zie verder).

Voorbeelden van gestuurde ontwikkelingen zijn onder meer:

- *uitvoering van concrete plannen of projecten binnen het studiegebied, door zowel private als publieke initiatiefnemers (wegen, woonontwikkelingen, industriële installaties, ...)*
- *wijzigende omgevingskwaliteit, als die kan toegeschreven worden aan het in voege treden van nieuwe wet- en regelgeving (bv. Kaderrichtlijn Water, emissienormering wagens, ...)*

Er moet wel aandacht zijn voor het gegeven dat sommige ontwikkelingen, bij zeer grote projecten of plannen, zo sterk afhangen van die initiatieven zelf dat ze zich niet zouden voordoen als het plan of project ook niet uitgevoerd wordt (vb. uitbouw van wegennetwerk bij havenuitbreiding). Dergelijke ontwikkelingen maken dan deel uit van de geplande situatie maar niet van de referentiesituatie (zie verder).

Het logisch gevolg van het feit dat men gestuurde ontwikkelingen op het vlak van beleid en regelgeving als 'gegeven' beschouwt, is dat men er van uitgaat dat de resulterende referentiesituatie kan gelijkgesteld worden aan de juridisch voorgeschreven of beleidsmatig gewenste toekomstige situatie (wat ook zijn gevolgen heeft voor het beoordelingskader).

Deze aanname is methodologisch correct, maar moet toch steeds kritisch bekeken worden omdat nooit zekerheid bestaat over de tijdspanne waarbinnen en de mate waarin een beleidsdoelstelling of regelgeving zijn doel bereikt..